

Pracovní zasedání skupiny pro postmedievální archeologii

Dne 23. IX. 1987 se v knihovně Archeologického ústavu ČSAV v Praze uskutečnilo pracovní zasedání skupiny pro postmedievální archeologii. Na programu byly organizační záležitosti týkající se zejména přesunu centra vedení skupiny z Ústavu lidového umění ve Strážnici do pražského Archeologického ústavu, kde budou zajištěny lepší podmínky pro její činnost, včetně zařazení skupiny do organizační struktury Československé společnosti archeologické při ČSAV. Dále byla přednesena informace o přípravě sborníku *Studies in post-medieval archaeology*, jenž by měl být vydán v angličtině v rámci interních tisků AÚ ČSAV v Praze, a sdělení o možnosti vydávat jednou až dvakrát do roka cyklostylovaný zpravodaj o rozsahu 6—8 stran, zaměřený na informace o výzkumech a nálezích počínaje zhruba přelomem 15. a 16. století, anotace nové literatury a systematické bibliografie věnované určité speciální problematice, autorovi či periodiku. Hlavní pozornost v činnosti skupiny by měla být věnována keramice, dále sklu i ostatním okruhům materiální kultury, prozatím s důrazem na nálezy ze 16.—17. století, a metodickým otázkám. Vedením sekce byl pověřen dr. J. Žegklitz z AÚ ČSAV v Praze a tajemníkem se stal dr. J. Pajer z ÚLU ve Strážnici.

Na závěr jednání se jeho účastníci seznámili s částí fondu raně novověké keramiky pocházející z výzkumů Pražského hradu a shlédli i archeologický odkryv dvou pozdně gotických domů na Jiřském náměstí, zbořených koncem 16. století. Činnost sekce jistě prohloubí naše znalosti o materiální kultuře staršího novověkého období, kde máme dosud značné mezery, zejména pokud se jedná o chronologii některých dokladů hmotných památek i geneze a územního rozšíření určitých jevů.

ZDENĚK MĚŘINSKÝ

„Dny osteologické antropologie“ v Národním muzeu v Praze

Antropologické oddělení Národního muzea v Praze uspořádalo ve dnech 28. a 29. dubna 1987 „Dny osteologické antropologie“. Je to již páté setkání československých antropologů, kteří se zabývají studiem kosterního materiálu; z předcházejících připomínám aspoň zasedání o paleodemografii a historické demografii v roce 1978 a vědecké zasedání o paleopatologii v roce 1982, která se zabývala také středověkou problematikou (zbývající dvě zasedání byla věnována pravěku). Tentokrát bylo zvoleno zasedání v rámci osteologické antropologie polytématické, ale z 19 přednesených referátů se téměř polovina opírala o studium středověkých nálezů:

- O. Soudský, M. Stloukal, Metrické rozdíly u lebek dospělých různého věku,
- V. Novotný, Určování pohlaví podle talu u nejstarších Přemyslovců,
- E. Vlček, Výskyt mongoloidů v proto- a historických populacích střední Evropy,
- L. Vyhnánek, P. Císár, H. Hanáková, M. Stloukal, Harrisovy linie u dospělých — otevřený problém,
- H. Hanáková, Foramen supratrochleare u koster z Rajhradu,
- M. Thurzo, P. Gomolčák, J. Lietava, Pokus o diferenciální diagnózu ankylózy zápěstia jedinca zo stredovekého pohrebiska v Modranoch,

M. Černý, Trepanovaná calvaria z Olomouce,
V. Novotný, Zvláštní případy pávní historických osobností,
E. Vlček, Abraze zubů u nejstarších Přemyslovců.

Některá z těchto sdělení byla přímo zaměřena na středověkou problematiku (platí to zejména o Novotného a Vlčkově výzkumu Přemyslovců), jiná pak těžila z toho, že soubory koster ze staroslovanských pohřebišť jsou ve všech našich antropologických sbírkách velmi početné a umožňují studium teoretických problémů na obsáhlých sériích (metrické rozdíly u lebek dospělých různého věku, Harrisovy linie, foramen supratrochleare), tak i nálezy vzácných patologických případů a jejich studium (ankylóza zápěstí, trepanovaná lebka).

„Dnů osteologické antropologie“, do jejichž programu byl zařazen i koncert na schodech Národního muzea, se zúčastnili snad všichni antropologové, kteří se v Československu věnují tomuto oboru, a mnoho hostů z příbuzných disciplín. Všechny přednesené referáty budou publikovány ve formě souhrnů v Časopise Národního muzea v Praze.

MILAN STLOUKAL

Celoštátne kolokvium vývoja životného prostredia v praveku, včasnej dobe dejinnej a stredoveku

Usporiadal v dňoch 10.—11. novembra 1987 Archeologický ústav SAV v Nových Vozokanoch.

Pred započatím zasadnutia sa uskutočnila porada paleobotanikov, ktorá prerokovala organizačné zabezpečenie 8. sympózia International Work Group for Palaeoethnobotany pripravovaného pre rok 1989. Kolokvium otvoril akademik B. Chropovský, riaditeľ Archeologického ústavu SAV. Úvodný referát „Archeológia a výskum životného prostredia“ predniesol A. Ruttkay. Všeobecné zameranie mali referáty E. Krippela—E. Hajnalovej „Vývoj životného prostredia človeka v poľadovej dobe na základe peľových a uhlíkových analýz“, V. Linkeša „Nové ponatky o vývoji pôdneho pokryvu Slovenska v holocéne“ aj J. Bouzka „Klimatické zmeny a interakce mezi člověkem a přírodou“ ako aj E. Rybníčkovéj—K. Rybníčka „Paleovegetační mapy ČSSR a vliv osídlení na vegetaci“. Další referáty sa zameriavali na jednotlivé obdobia v chronologickom poradí. J. Bárta hovoril o „Životnom prostredí paleolitu a mezolitu na Slovensku“, J. Pavúk o „Adaptácii neolitického osídlenia na prírodné podmienky“, pričom poukázal na zmenu v osídlení juhozápadného Slovenska, kde sa lineárna keramika koncentruje na černozeiach, kým lengyelská kultúra využíva hnedozeme. D. Stašíšková—M. Rheinprecht upozorňovali na možnosti a potrebu využitia zvyškov dreva na archeologických výskumoch. „K otázkam životného prostredia v eneolite a staršej dobe bronzovej“ predniesli referát G. Nevizánsky a J. Batora.

O výskume životného prostredia v oblasti Sitna referovali P. Žebrák—J. Šteffek—E. Hajnalová. P. Romsauer—L. Veliáčik venovali pozornosť „Vývoju a vzťahu osídlenia stredodunajských a lužických popolnicových polí na západnom Slovensku“. Další referáty boli zamerané na včasno stredoveké a stredoveké obdobie. J. Žudel hovoril o „Zmenách v štruktúre osídlenia Slovenska na počiatku valašskej kolonizácie do konca stredoveku a ich vplyve na životné